

ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ರಾಮಚಂದ್ರ ರೆಡ್ಡಿ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ವರ್ತೂರು ಮಠಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜಪುರದ ಹೋಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಡಜನಕ್ಕೆ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಲಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಕೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ೧೧,೩೬೯ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಮತ್ತು ಹಂಚಿದ ನಿವೇಶನಗಳು ಸ್ಥಳೀಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಇರತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದೀರಿ. ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ವರ್ತೂರು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಜಪುರ ಹೋಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೬ ಸಾವಿರ ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೫ ಸಾವಿರ ಹರಿಜನ ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತರ ಲೋಡುವರೆ ೧೧,೩೬೯ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಅಂಕಿ ಸಂಬೈಗಳು ಏನಿದೆ ಇದು ತಪ್ಪಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

†SRI R. F. RODRIGUES.—Sites have been distributed to all the siteless people. If you say something wrong has taken place, please bring it my notice. We have distributed sites to people who are not owning any site and whose annual income is not more than 2,000/- per year. ಈ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ೧೧,೩೬೯ ಜನರಿಗೆ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ರಾಮಚಂದ್ರ ರೆಡ್ಡಿ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಇಲ್ಲಿ ೧೧,೩೬೯ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಹಂಚತಕ್ಕ ಆಗತ್ಯ ಇತ್ತೀ? ಬೈಯಪ್ಪನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ತಾವು ಒಂದು ಸೈಟನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಾರಾಯಣ ಪುರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೂ ತಾವು ಒಂದು ಸೈಟನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ವಿಜಯ ಪುರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೂ ತಾವು ಒಂದು ಸೈಟನ್ನೂ ಹಂಚಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಬಿ.ಡಿ.ಓ. ಮತ್ತು ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಒಂದು ಗ್ಯಾಂಗ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಈ ರೀತಿ ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದ್ದೇವೆಂದು ತೋರಿಸಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಲಾಂ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎಫ್. ರೋಡ್ರಿಗಸ್.—ಹಾಗೇನಾದರೂ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

Development of Tourism in the State.

628 SRI S. M. SHEERNALI CHANDRASEKHAR (Hosanagar).—Will the Minister for Transport and Tourism be pleased to state:—

(a) whether there are any fresh proposals before the Government to develop tourism in the State;

(b) whether the Government is aware that most of the tourists from Western Countries who come to India visit only Delhi, Agra, Kashmir and other such important tourist places in the north and never come to Karnataka;

(c) whether it is due to the fact that there is lack of proper Hotel accomodation and air strip facilities in Karnataka State;

(d) if so, the arrangement that the Government is thinking of opening proper hotels and providing air strip facilities at important tourist places in the State;

(e) whether Government is aware that there is a beautiful tourist spot called Kodachadri Hill in Hosanagar (S.D.), Shimoga, which is 5000 ft. above sea level;

(f) whether Government has prepared any plans and estimates to improve that Hill Station as tourist centre and provide facilities for tourist there?

SRI R. GUNDURAO (Minister for Transport and Tourism).—

(a) Yes.

(b) It is true that most of the Tourists from Western Countries visit Delhi, Agra, Kashmir and other places, but it is not true that they never come to Karnataka.

(c) These two are amongst the main reasons for the tourists not visiting the State in still larger numbers.

(d) There are no proposals for opening hotels by Government. There were proposals for Airstrips at Hassan, Hubli and Gingera, but these were dropped for want of funds.

(e) Yes.

(f) Yes.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ನನ್ನ (ಅ) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಲಹೆಗಳು ಬಂದರೂ ಇವೆಂದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಸಲಹೆಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಈ ಸಲಹೆಗಳು ಯಾವುವು, ತಾವು ಯಾವ ಯಾವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇವೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಬಂದು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಡಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಈ ತರಹದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಮಣೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ತಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ಇದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಾವು ಏನಾದರೂ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ, ಇದು ಸರಿಯೇ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬದನೆಂದು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಟೂರಿಸಂ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಂಚನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳವಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಪವರ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಂಚನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಟೂರಿಸಂಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣದ ಸಹಾಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಾವು ಯೋಜನೆ

ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ, ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ನನ್ನ ಹೊಸನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಾದಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಇದೆ. ಇದು ಸಮೃದ್ಧ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೫ ಸಾವಿರ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕದ್ದು. ನಾವು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಯೋ ಏನೋ ಎಂದು ನಮಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ರಮಣೀಯ ಪ್ರದೇಶ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಯೋಜನೆಯನ್ನೇನಾದರೂ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ? ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಇದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಗಿರಿಧಾಮ, ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ವವರು ೧೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಪ್ರವಾಸಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಶೀರಾಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.—ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಗಿರಿಧಾಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಅಹುಲಿಗಳು ಏನು ಇವೆಯೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲೀ, ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವರಿಗೆ ಇವೆ. ಇದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇವರುಗಳು ಬಹುಭಾಷೆಯ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಸಿಗ ರನ್ನು ಸಂತೈಸತಕ್ಕವರಿಗೆ ಏನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಳ

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಹನುಮಂಗೌಡ.—ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭುವನ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಳಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ಖರೀದಿಮಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ನೂರಾರು ಜನ ಕೈತರು ಬೈದಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಖರೀದಿಮಾಡದೆ ಅರ್ಥಗರ್ಭದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುನ್ನ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಗಿಲ್ಲ ಹೊಸನಗರಿ ಬಂದಿಗದ ಶಹರ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

SRI G. B. SHANKEAR RAO.—May I know the reason for lack of due publicity on the part of the State Government? May I know whether the Government will impress upon the Government of India to give due and wide publicity about the historical and cultural importance of the places in Karnataka?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಬದುಗುವಂತಹ ಹಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯವರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೋಪಾದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರ ಇದೆ. ಇನ್ನೇ ಲಿಂತಿಮಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟ

ದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂಥ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೂ ಇದನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

SRI PRABHKAR TELKAR.—May I know whether the Government is aware there is such a beautiful scenery in Sirsi-Yana Temple? It is a beautiful billock and it is deemed to be the eight wonder of the world. May I know whether the Government will encourage and take necessary steps to reach this spot by the tourists?

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Which are those Eight Wonders? So far we know that there Seven Wonders.

SRI R. GUNDU RAO.—The Government is aware of the place but the Government is not aware of the Eight Wonder or Ninth Wonder.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರತೆ ಏನು ಇದೆ ಎಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಳ, ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕಗಳು ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಇಲ್ಲ. ಮಾಸ್ಕೋ, ಬ್ರಿಟನ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಇದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಯಂಪಜನ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸ್ಥಳ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾವು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ.

SRI M. C. NANAIAH.—The Hon. Minister for Tourism has stated that plans and estimates are before the Government to improve Hill Stations. I want to know whether Mercara which is one of the beautiful Hill Stations in Karnataka and Abbi Falls in Mercara is included and at what point of time it will be taken up?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮರ್ಕರಾ ಈಗಾಗಲೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಲಹೆಯೂ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಹಬ್ಬಿ ಫಾಲ್ಸ್ ಕೂಡ ಮರ್ಕರಾಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಇದು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಮಾಸ್ಕೋ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ವಸತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಹಣ ಇಲ್ಲ, ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಂಗ್ರಿ ಎಂಬ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ವಾಸ್ತವಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಗ್ಗತ್ತಿವಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ, ನಮಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಗಳು, ಸುಂದರವಾದ ಗಿರಿಧಾಮಗಳು, ಒಳ್ಳೆಯ ಅಣೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇವೆ. ಏನವಾಗಿಯೂ ನಮಸ್ಕೇ ಸಾಫ್ಟಿ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಸುಂದರವಾದ ಸ್ಕಿಟ್ಟರ್ ಲೆಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವು ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡದೆ ಇದರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾವು ಎಲ್ಲಿ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳೂ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗುವಂಥ ಹಿಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ರೂಂಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಾವು ಯಾವ ಹಿಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಎಚ್. ಪಟೇಲ್.—ತಾವು ಹೋದರೆಲ್ಲಾ ಹಿಲ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ನಿಮಗೆ, ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಮೂಳಕಾಲು ದ್ದ ನೀರು ಎಂಬುದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೧-೦೦ ಪಿ. ಎಂ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಇನ್‌ಕೆಂಗೋಸ್ಕರ್ ಹೀಗೆ ಡೆಸಲಪ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪಾಸ್ ಇದೆಯೇ ? ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಹೆಸರಾದ ವಾಣಿವಿರಾಸ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಸಾಗರ ಎಂಬ ಸಾಗರಗಳಿವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ, ಭದ್ರಾವತಿ ಬರತಕ್ಕ ವಿದೇಶಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ದಾಖಲೆಗರೆ ಕಡೆ ಹೋಗುವವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ನೋಡಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಮಾಯ ಪಡೆದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಗೊಂದಲರಾಪ್.—ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ ಎಂಬುದು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಬೆರೆ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಇದರಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹಣ ಹಾಕಬೇಕು. ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ತಾನಾ ಗಿಯೇ ಪರದಾನ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ, ರಾಜ್ಯದ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಕು ಹುತ್ರಿಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇತರ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನೇನೋ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇವೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ ದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಬಹಳ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರದೇಶ ವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಪಟೇಲರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರವಾಸಾ ಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಜೊತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಆರೋಗ್ಯವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರಾದ್ದರಿಂದ ಬಹಳ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆಮಂ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಹುಂದ ಅದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಬಡ್ಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರವಾಸ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

SRI K. BHASKAR NAIDU.—Would the policy of prohibition contemplated in our country drive away the tourists that are going to come and what would be the policy of Karnataka ?

SRI R. GUNDU RAO.—I agree with the hon. Member that after Tamilnadu has introduced prohibition, the number of tourists coming to Karnataka is comparatively more. Last month we had the all-India Tourists Agencies Conference here and 90% of the members expressed the view that prohibition is coming in the way of attracting tourists in the country. Anyway that is the policy of the State. I am not prepared to say anything at the moment.